

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred ali v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 32 din., pol leta 16 din., četrt leta 8 din. Izven Jugoslavije 36 din. Naročnina se pošlje na upravnništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru, Koroška cesta 5. List se dopušča do odpovedi. Naročnina se plačuje vnaprej. Telefon interurban št. 113.

Posamezna številka stane 1-50 dln.

Poštnina plačana - gotovini.

Uredništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravnništvo sprejema naročnine, inserate in reklamacije. Cene inseratov po dogovoru. Za večkratne oglaševane primeren popust. Nezaprite reklamacije so poštnine proste. Čekovni račun poštnega urada Ljubljana št. 10.603. Telefon interurban št. 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

4 številka.

MARIBOR, dne 24. januarja 1924.

58 letnik.

Mednarodni položaj naše države.

Zadnjič smo že poročali, da je posvetovanje Male antante v Beogradu izčrpalo ves dnevni red glede poudarjen in zabav, kar se tiče skupnih smernic vseh držav članic te zveze, je pa ostalo vse pri starem, da gre vsaka država svojo pot ter da ostane zveza ali državna skupina Male antante nekaj neenotnega z ozirom na vsemogoče, kar je danes v mednarodni politiki največje važnosti.

S Francijo ali z Anglijo?

Politika prvih let poveljne dobe izgublja ugled in zaslonbo. Ko so Francozi, Belgijci, Angleži, Italijani in Amerikanci skupno razdelili svet na »premagance« in »zmagovalce« ter potem najbolj oškodovani Franciji prepustili, da v prvi vrsti zastopa zavezniške ali zmagovalne zahteve in načela v Evropi, je začela Francija s časom izrabljati to poverjenost in to nalogo ter je začela hoditi svoja pota, ki so v prvi vrsti privedla do tega, da prave zavezniške ali velikoantante zveze ni več. — Amerika in posebno še Anglija misli v prvi vrsti na obnovo evropskega gospodarskega, katero je svetovna vojna porušila, Francija pa stremi za vojnimi cilji, katere je Nemčija leta 1914 zamanj zasledovala. Zavezniki so se med vojno med seboj in vsak posebej še napram Ameriki zelo zadolžili, danes pa so časi, ko se zahtevajo urejeni računi. Anglija je odplačevanje svojih dolgov Ameriki sporazumno uredila, jih tudi plačuje in samo Francija pravi, da ne ve kako in kdaj plačevati, dokler Nemčija njej ne plača. Mirovne pogodbe so se delale pod vplivom in glavno soudeležbo Francije, Francija je tudi v prvi vrsti odločevala, koliko naj Nemčija plača, sedaj pa Angleži uvidevajo, da je Francija vse odločevala in delala v prvi vrsti v svojo korist in samo za to, da bi mogla postati to, kar je hotela biti Nemčija leta 1914. Francija se je branila in se še sedaj brani preceiniti, koliko in pod katerimi okoliščinami lahko Nemčija plačuje, — in zavezniki so sedaj začeli hoditi vsak svoja pota, ko vidijo, da francoska naziranja in poročila primanjkujejo v mnogem toliko na stvarnosti, kakor na iskrenosti.

Francija si išče zaveznike za svojo politiko, Anglija, ki bi spremenila mirovne dogovore, pa tudi in konferenca držav Male antante je prvotno izgledala tako, kot da se mislijo njene članice skupno in složno odločiti za eno ali drugo smer. Francija hoče močno zvezo na podlagi mirovnih pogodb, pa naj si bodo dobre ali slabe, — ki bi preprečila vsak preokret sedanjega stanja v Evropi. To ni slabo, bolj je pa to, kar naglašala Anglija po večini svojih državljanov in to je sledeče: na ljubo miru in ureditvi Evrope je treba žrtvovati tudi mirovne pogodbe, ki se izkažejo kot neprikladne. Države Male antante se niso odločile ne za eno in ne za drugo

stran in tako je zlasti naša država, ki je na posebno kočljivem torišču starega evropskega vulkana — Balkanu, brez krmila ter čaka, da jo potegnejo razni magneti iz Pariza, Londona ali pa še od drugod.

Rusko vprašanje.

Posebno točko dnevnega reda beograjske konference je tvorilo tudi vprašanje zblizanja z Rusijo. Čehi imajo z Rusi že davno svoje posebne zveze ter so prigorjvali naši vladi, naj se tudi ona za to pobriga, ker je to državi le v korist. Pa tudi Francija je želela, naj se cela Mala antanta Rusiji približa, ter potem tudi v njenih zadevah posreduje. Franciji se v tem oziru zelo muči, ker se ne bi dala rada prehiteti z angleško-ruskim sporazumom. Češke nasvete in francoske želje je pa poslavlila beograjska konferenca na nič, ker ima Rumunija radi prilasčene Besarabije z Rusijo svoje posebne račune in ker je Pašić v slepem oboževanju nekadnjega ruskega carskega, lahkomudno zavrnil vse koristi ruskega sporazuma. Da se prikrije mučni vtis nesoglasja, je tudi v ruskem vprašanju sprejela konferenca po češkem predlogu sklep, naj gre vsaka država svojo pot.

Naša država kot žrtev francosko-angleške tekme.

Francija je skušala ustvariti od nje odvisno zvezo držav od Baltičkega morja do Jadrana. Tega pa Anglija neče in tudi ne more dopustiti in zato je bilo treba pred vsem preprečiti popolno priklopitev Male antante k Franciji. To nalogo je prevzela Italija, ki je pred meseci sporočila naši vladi, da ima Jugoslavija izbiro samo med dvema možnostima: ali da se reško vprašanje povoljno reši ali pa da se med obema državama napove odkrito sovražno stanje. Pravzaprav se je nastvil naši vladi nož na prsa in njen položaj ni bil zaviden. Če bi se bili pridružili Franciji, bi bili imeli za hrbtom očitnega sovražnika v Italiji in drugih državah, katere so več ali manj orodje v rokah mogočne Britanije in bi tudi na Rumunijo ne mogli več računati, dočim bi si bila Češkoslovaška, ki itak že zdaj hili potolažiti Anglijo in z Italijo nima prav nobenega spora, lepo umila roke. Na ta način je naša tako izpostavljena država prišla dobesedno pod dva mlinska kamna. Da se iz tega položaja reši, je žrtvovala odvisnost Reke, privolila v nadzorstvo Italije nad politiko Male antante in pomagala pokvariti francoski načrt v srednji Evropi.

Sporazum z Italijo.

ki je bil razglašen tik pred sklepom konference Male antante, a že veliko poprej tajno sklenjen med Pašićem in Mussolinijem, je naša vlada začela predstavljati kot velik uspeh in pridobitev. V eni sapi se je zagotavljalo, da Italija prvič ne bo več proti nam hujškala Albance, Bolgare in Madžare in drugič da pride v našo posest

Baroš in Delta, da bomo smeli uporabljati del reškega pristanišča, da dobimo otok Lastovo, da se meje v Sloveniji popravijo v našo korist, da bodo naši rojaki pod italijansko oblastjo zavarovani itd. Sedaj pa prav naglo prihaja na dan, da za Reko ne dobimo ničesar. — Če je že naša diplomacija mislila, da mora žrtvovati neodvisnost Reke, zakaj se ni vsaj potrudila, da bi si od Italije pogodbeno zajamčila narodno in kulturno avtonomijo Jugoslovanov v Italiji — to se vprašuje danes vsak Slovenec in Hrvat in vsak pošten Srbi.

Notranje razmere v naši državi dajejo na to pravi odgovor: Kar velesrbski politiki doma nočejo dati Slovence in Hrvatoma, to tudi ne znajo ali pa celo ne marajo oskrbeti našim rojakom pod tujo oblastjo. In še dalje lahko gremo ter pribijemo, da je teptanje slovenskih in hrvatskih pravic tudi glavni vzrok slabega mednarodnega položaja naše države in vseh neuspehov v zunanji politiki, katero vodijo v imenu države Srbov, Hrvatov in Slovencev — sami Srbi.

Odiranje Slovencev.

Radikalna velesrbska vlada — prvi odiralec.

Zadnji čas beograjska vlada in njeni pomočniki Slovence neusmiljeno odirajo z davki. Lansko leto so kar čez noč zvišali zemljiški davek za šestkrat, obrtni, pridobinski in osebnodohodninski davek pa za 30 odstotkov. Obdačili so nam beograjski mogotci že vse, kar vzamemo v roke. Davek moraš plačati od vozov, vžgalic, bencina, petroleja, električnih žarnic, sladkorja, vina, žganja itd. Če bo šlo tako naprej, ne bo dolgo, da še kihni ne boš smel glasno, ako si ne boš poprej pritislil drugega koleka na nos. Tako dela z nami Slovenci radikalna samosrbska vlada. Proti temu odiranju so odločno nastopili edino naši poslanci v Jugoslovanskem klubu. Samostojni poslanec Pucelj ni proti temu davku zini besedice! To odušna vlada podpira nemški poslanci, ki so tudi sokrivi krvavega odiranja Slovencev. Sokrivi tega neznanega odiranja so pa tudi vsi tisti nemškutarski Slovenci, ki so pri zadnjih volitvah oddali svoj glas za Nemca Schauerja, kateri s svojim glasovanjem sedaj pomaga odirati uboge Slovence!

Uradništvo davčne oblasti — drugi odiralec.

Odira nas torej že beograjska vlada, ki nalaga vedno nove davke. Pa še hujši, kakor beograjska vlada, so uradniki, pri davčnih oblastvih. Hvala Bogu! Imamo pri davčnih oblastvih tudi še poštene in pravične uradnike, ki čutijo z ljudstvom. Ljudstvo te uradnike pozna in jih spoštuje. Imamo pa pri davčnih oblastvih žalibog celo vrsto uradnikov, ki so Slovenci, ki pa s slovenskim ljudstvom nimajo sočutja, temveč ga pritiskajo z

Živ pokopan.

Na angleškem izvirniku A. Bennetta napisal Paulus.

12. nadaljevanje.

Lenka je obupavala. »Mirni dol« je pri najmarljivejšem delu dajal komaj vsakdanji kruh. Sama si ni vedela poiskati zaslužka, da bi njen Hinko šel za slugo, na to še misliti ni hotela, druga pa ni znal, tako je sodela. Polom se ji je zdel neizogiben.

Aleš pa je stisnil zobe v besni odločnosti. Čutil je, da je prišla vrsta nanj, do mora on sedaj delati in služiti denar. Zavedal se je svoje moči in svojih zmožnosti in vedel je, — po tem kar je doživel ob svoji smrti, še prav dobro vedel — da njegovo delo ne bo brez plačila. In pisal je.

Pisal je pravzaprav že pred polomom tudi. Snoval je načrte, zapisoval misli, očrtaval značaje, pletel dejanja. Pa vse le bolj, iz dolgega časa in za igračo, včasih tudi za vajo, kakor se mečeborec igra s svojim orožjem v prostem času za zabavo.

Sedaj pa je bilo njegovo delo resno. Vrgel se je vanj s polnimi, spočitimi močmi, črpal iz zakladnice svojih neizrabljivih misli, burno je delovala in ustvarjala domišljija, dejanja so se kopičila in zapletala, značaji so se začrtavali, rastle in zorele je delo, vredno slavnega pisatelja Aleša Blaža.

Nesreča je pogosto tisto jeklo, ki izkreše iz naših lenih možganov najlepše misli, udarci usode zjeklenijo čisto tudi najmekkejšo voljo —.

Pa nastale so težave. Kdo bo poiskal založnika? Aleš je sklenil, da mora Lenka pomagati.

Nekega popoldne je poklical iznenadeno žensko v svoje »nasvetejše«, kjer je pisal in delal in kamor jej

ob času dela vstop pod nobenim pogojem ni bil dovoljen.

Položil je pred njo debel rokopis.

«Tole preglej!»

Začudena je brala Lenka: »V borbi dveh svetov. Roman iz življenja. Napisal H. B.«

«Ti si to napisal —?»

«Da.»

«Ampak — ne razumem! Ti si vendar —»

«— bil sluga pri pisatelju Alešu Blažu, hočeš reči.

Da. Prepisoval sem njegove rokopise na čedno, opazoval sem ga pri njegovem delu. Pri tem sem se naučil tudi jaz pisateljstva.»

«Ni mogoče! Neverjetno! — In kaj misliš s tem?»

«Denarja si hočem zaslužiti!»

«Tvoja skrb me zares gane!» Lenka se je smehljala.

«Torej to je tisto »delo«, ki si o njem govoril —! Ampak povej mi, kdo ti bo pa dal denarja?»

«Založnik seve!»

«Za tole —?» Z lahno posmehljivostjo je pokazala po debelem svežnju papirja.

Aleš je bil precej užaljen. Hladno je dejal:

«Vzem rokopis v svojo sobo, ga preberi in potem šele sodi! Pisatelja ne smemo soditi dokler ga nismo prebrali!»

«To je pa zares čudno —. Moj mož, pa pisatelj —! No, videli bomo —!»

Tisikrat je moral Aleš večerjati ob devetih mesto ob pol osmih kakor običajno, juha je bila neslana, pečenka napol sirova in na salati je manjkalo olja in jesiha. Lenka je s plamenečimi lici in z žarečimi očmi nosila na mizo, ubila dva krožnika, prevrgla kozarec z vinom, svetlo je gledala moža in pravila:

«Se nisem gotova s tvojim romanom, zato ti se nič ne povem, ker pisatelja ne smemo soditi, dokler ga nismo prebrali!»

In tisto noč je Aleš spal sam. —

Ko je drugo jutro proti osmim stopil v obednico k zajutruku, je ležal na njegovem prostoru rokopis, ovenčan s svežim cvetjem in zelenjem, in ko je Lenka prinesla kavo, ji je koj na prvi pogled videl, da je vso noč bedela in brala.

Postavila je kavo na mizo in se mu vrgla na vrat.

«Moj Hinko —! Odpusti! Nisem vedela —! Ti si cel Aleš Blaž —!»

Zmenila sta se, da bo Lenka nesla rokopis k založniku in koj tudi na denar počakala, o pisatelju pa dejala, da je bolan in da sam ne more v mesto.

S tem se je Aleš hotel izogniti neljubemu srečanju in obenem izbrisati vsako sled za seboj.

VI.

Skoraj leto dni je minilo.

Aleš je zaslužil denar. In mnogo je zaslužil. Čudno! Dokler je živel, so ga revno plačevali, — sedaj pa, ko je bil mrtev, so mu dajali bogate nagrade ter ga nadlegovali z naročili in ponudbami. »Človek pač šele po smrti pride do prave veljave!« je umoval in bil za eno izkušnjo bogatejši.

Skoraj nikamor ni zahajal. Ni bilo časa. Zatopljen v svoje misli je sedel v svoji sobi, kadil in pisal, pisal in kadil. Obiski so polagoma čisto izostali. Celot »Družinski dnevnik«, edino vez s svetom, je popolnoma zanemaril. Če bi se bil svet podrl, v »Mirnem dolu« bi tega menda niti zvedeli ne bili —.

Zato je udarilo kakor bomba med mirne prebivalce »Mirnega dola«, ko je nekega dne nenadoma zavozil na

dayki bolj, kakor to zahteva zakon. Ti uradniki so po svojem strankarstvu ali zagriženi demokrati ali pa radikali. Tem ljudem se naš človek ne smili. Ti uradniki predpisujejo našim ljudem davke, posebno dohodninski in prometni davek, od dohodkov, ki jih naši ljudje nikdar nimajo. Obdavčenec samim seveda nič ne verjamejo, zato pa stikajo okoli in poprašujejo o dohodkih ubogih davkoplačevalcev njihove hlapce, dekle, delavce, viničarje, nemškutarje in druge ter predpisujejo davke po izvedbah lažnjivcev in ljudi, ki dohodkov svojih sosedov niti najmanj ne poznajo. Uradniki davčnih oblasti si naravnost izmišljujejo dohodke, ki jih davkoplačevalci nikdar niso imeli. Znan nam je slučaj, da so navadnemu kmetu predpisali za leto 1923 pridobnine 100 dinarjev, prometnega davka pa kar 438 dinarjev od trgovine s senom, dasiravno dotičnik ni nikdar imel trgovine s senom in leta 1923 tudi od lastnega pridelka ni prodal niti kilograma sena. Plačati je moral, ker bi ga drugače zarubili, rekurz pa bo najbrž rešen še le čez par let, če sploh še pride kaka rešitev iz Ljubljane. Na razpolago nam je še drug velezanimiv slučaj. Nekemu davkoplačevalcu so naložili osebno-dohodninskega davka za leto 1920 8000 K; za leto 1921 že 16.000 K, za leto 1922 pa takoj 32.000 K. Torej vsako leto za 100 procentov več. Pri takem postopanju mora ubogo ljudstvo popolnoma izkrevaveti. Te uradnike, ki so dozdaj postopali tako brezsrčno in so našemu ljudstvu nalagali več davkov, kakor jih zahtevata pravica in zakon, rotimo v imenu našega gospodarsko propadajočega ljudstva in jih obenem prosimo: Nikar po tej poti naprej! Nehajte izžemati ljudstvo. Saj so tisti, ki jim nalagate in predpisujete davke, Vaši bratje! Ne navijajte davčnega vijaka hujše, kakor je že predpisano. Slovenci ste, zato pa tudi imejte usmiljenje s Slovenci!

Davčni uradi — tretji in najhujši odiralci.

Če že štejemo vlado in uradništvo davčnih oblasti med odiralce slovenskega ljudstva, moramo resnici na ljubo reči, da ti še niso najhujši. Najhujši so ponekod davčni uradi, ki davke pobirajo in iztirjavajo. Pri davčnih uradih se nahajajo tudi dobri in pravični uradniki, a ponekod najdemo tam ljudi, ki se jim ne ljubi sešteti in odšteti, ki ne računajo, koliko je še kdo v resnici davkov dolžan, ampak kar na slepo zahtevajo in iztirjavajo davke, ne oziraje se na to, ali je davkoplačevalec še sploh dolžan davka ali ne. So davčni uradi, kateri v letu poberejo in iztirjajo veliko več davkov, kakor jih je sploh predpisano. To seveda se lahko zgodi, ker davkarje ljudem ne izdajejo davčnih knjižic, dasiravno je to finančni delegat strogo zapovedal. Pa tudi, če imajo davkoplačevalci te knjižice, jim ni s tem nič pomagano, ker davkarski uradniki v te knjižice skoraj nikdar ne vpišejo, koliko davkov je za dotično leto treba plačati. Tako seveda davkoplačevalci nikdar ne vedo, koliko so dolžni, in se ne morejo braniti, ako davkarje zahtevajo vedno nove svote od njih, četudi so plačali že več, kakor jim je predpisano. Pred nami leži tak slučaj. Neki davkoplačevalec je že koncem avgusta lanskega leta plačal vse davke za leto 1923. Naenkrat dobi koncem novembra, da še mora plačati zopet 1030 dinarjev davka. Ker so ga hoteli rubiti, je res plačal tudi to svoto. Zahteval pa je od davkarje natančni izpisek vseh predpisanih in plačanih davkov. Ko ta izpisek dobi, vidi, da je imel za leto 1923 predpisanih vseh davkov 2211 dinarjev, plačal pa vsled vednega pritiska davkarje vsega skupaj 3454 dinarjev, torej je moral 1242 dinarjev več plačati, kakor mu je bilo predpisano. Ko ga je davkarja koncem novembra tir-

jala še za 1030 dinarjev, je dotični posestnik že imel 210 dinarjev več plačanih davkov, kakor mu je bilo sploh predpisanih za leto 1923 in vključ temu mu je davkarja grozila, da ga bo rubila, ako ne plača zahteva ne svote. Tako torej tekmujejo med seboj vlada, davčna oblast in davkarja, kako bi iztisnili zadnji vinar iz slovenskih davkoplačevalcev.

Vlada nalaga visoke davke, davčne oblasti predpisujejo več, kakor vlada zahteva, davkarje pa iztirjavajo še več, kakor so davčne oblasti predpisale. Zato se ne smemo čuditi, ako Slovenija plača enkrat več davkov, kakor jih je pričakoval finančni minister po proračunu! Krivi tega izsesavanja slovenskega ljudstva so poleg vlade tisti uradniki, ki odmerjajo previsoke davke in tiste davkarje, ki še več iztirjavajo, kakor je bilo predpisano.

V Srbiji, na Hrvaškem, v Vojvodini in drugod davčni uradniki čutijo z ljudstvom in ne izsesavajo ljudi tako kakor Slovenci; za to pa ti kraji razmeroma ne plačujejo niti polovico toliko davkov, kakor Slovenci. Temu plačkanju Slovencev mora biti enkrat konec. Zahtevamo, da delegacija financ primerno poduči svoje uradništvo, da ne bo več tako neusmiljeno navijalo davčnega vijaka kakor dozdaj. Pričakujemo pa tudi od naših slovenskih uradnikov, da se bodo spametovali in ne bodo več čez mero in zakon stiskali svojih bratov Slovencev, med katerimi živijo. Mi moramo biti bratje drug drugemu pomagati, drug drugega braniti in štiti ne pa tirati v propad.

Pavel Šerc, ekonom — Limbuš.

Gnojenje sadnega drevja.

Kakor vsaka kulturna rastlina, tako rabi tudi sadno drevje za razvoj gotove množine hranilne snovi. Drevo je dolgotrajna rastlina, ki stoji ves čas svojega življenja na enem in istem mestu, nje korenine prodirajo v nove plasti, a ne najdejo toliko snovi, da bi mogle prehraniti same sebe in nastavljeni plod. To pa še le najbolj opazimo ob dobrih sadnih letinah, ko pade dosti nezrelega sadja na tla, ker ga drevo ne more prehraniti. Drevo trpi v rasti in v rodovitnosti ter sčasoma popolnoma opeša. Mi moramo toraj spraviti v zemljo z gnojenjem toliko živeža, kot je potrebno za rast in rodovitnost, to je za razvoj novega brstja, lesa in listja. Na dobro gnojeni zemlji raste drevo krepko, je bolj odporno proti škodljivcem in raznim boleznim, daje lepo in popolnoma razvito sadje.

Pri gnojenju pridejo v poštev štiri glavne hranilne snovi, to so: apno, dušik, kalij in fosforna kislina. Te štiri snovi tvorijo podlago pravilnemu gnojenju.

Apno ima velik pomen pri tvorbi ploda, pospešuje tvorbo sladkorja in dišavnih snovi in daje skupno s kalijem močen in odporen les. Ti znaki se poznajo posebno pri črešnjah in jablanah v zemlji, ki vsebuje malo apna. Prav pogosto je vzrok nerodovitnosti pomanjkanje apna v zemlji. Na močvirni, vlažni, mrzli zemlji postane drevo rakovo in smolikavo, se rado suši v vršičkih itd. Z apnom samim lahko te bolezni v gotovih slučajih popolnoma ozdravimo.

Kalij najdemo v vseh delih drevesa pri delu. Je v lesu prepotreben, najdemo ga v listju in sadju samem. Pospešuje rast zdravega in močnega listja, pospešuje rast in pomaga pri zorenju sadja. Največ kalija rabijo jablane, njim sledijo črešnje, ter vso koščičnato sadje, manj ga rabijo hruške. Pomanjkanje apna se pozna po

značilno rumenih pegah na listju, kratkih letnih poganjkih, kateri se tudi včasih sušijo, včasih celo cele veje.

Dušik igra važno vlogo pri tvorbi rastlinskih delov. Pospešuje tvorbo listja, daje lepo temnozeleno barvo, lepo razvito sadje, ter vzbuja rastlino k živalni rasti. V nasprotnem slučaju dobimo slabo razvit les, malo listja in bledezelene barve.

Fosforna kislina pospešuje tvorbo semenja, rodnege lesa in sadja, posebno hvaležno ji je koščičnato sadno plemo.

Kot gnojila pridejo v poštev popolna (hlevski gnoj) in nepopolna (umetna gnojila). Najbolj važno gnojilo je hlevski gnoj, ki vsebuje glavne hranilne snovi v pravem razmerju, ter dovaja zemlji humus, bakterije in napravi težko zemljo bolj rahlo, prelahko pa bolj zvezno.

Izvrstno gnojilo za sadno drevje je gnojnica. Vsebuje precej dušika (0.34 odstot.) primanjkuje ji kalij (0.8 odstot.), osobito fosforna kislina (0.02 odstot.). Zato je dobro pred uporabo primešati superfosfata in kalija. Kalija imamo doma dosti na razpolago, namreč lesni pepel, kateri je bogat na kaliju (1.2 odstot.) in fosfori kislini (0.5 odstot.) in je bogat na apnu. Pepel od premoga je brez hranilne vrednosti. Ker je gnojnica tekoča, dovaja tudi spodnjim koreninam dovolj hrane. Za 100 kv. metrov sadovnjaka je uporabi pri polnem gnojenju 20 kg pepela in 200 litrov gnojnice. Tedaj damo zemlji 5 kg apna, 2 kg kalija, 0.34 kg dušika, 0.52 kg fosforne kisline. Pri suhem vremenu je gnojnico razredčiti z vodo, sicer bi škodovala. Gnojenje z gnojnico v zvezi s pepelom spravimo v zemljo na ta način, da napravimo 30 cm globoke in primerno široke jarke po 1 meter narazen, v katere potrosimo najprej pepela, nato pa napolnimo jarek z gnojnico. Ali pa napravimo s kakšnim železnim kolom luknje, v katere potem nalijemo gnojnice. Ako pa nam čas ne dopušča, ali pa imamo tega gnoja dosti na razpolago, raztrosimo pepel kar po travnatu ruši, nato pa navozimo gnojnice, seveda se pa vzame vsacega enkrat več, ker polovico odvzame travnatu ruša. Gnojnica mora biti vsaj par tednov stara.

Kompost ali mešanica zasluži pri sajenju sadnega drevja in pri razmnoževanju istega prvo mesto. — Učinek komposta je odvisen od materiala, iz katerega je sestavljen. Sestavine so različne: so iz zemeljskih in rastlinskih ostankov ter živalskega izvora. Prav dober kompost se napravi iz cestnega blata in zemlje obcestnih jarkov. V prav izdatni meri ga izboljšamo, ako ga polivamo z gnojnico in s stranišnim gnojem. Da ga izboljšamo na kaliju mu primešamo lesnega pepela.

Umetna gnojila.

Od dušičnatih gnojil pridejo v poštev: žveplenokisli amoniak, čilski soliter in apneni dušik.

Žveplenokisli amoniak učinkuje počasneje in pride v poštev pri mladem drevju, ki razprostira svoje korenine v zgornjih zemeljskih plasteh.

Čilski soliter učinkuje hitreje, ga uporabljamo z uspehom pri drevju, ki je zaostalo v rasti in pri drevju, ki nam donša drobno sadje. Ker je lahko raztopljiv, ga uporabljamo pri starejšem drevju, kjer ga deževnica izpira v spodnje plasti.

Apneni dušik spravljamo v zemljo plitveje, v močvirnatu zemlji ga ne smemo uporabljati, ker bi znal drevesom škodovati.

Med kalijevimi gnojili se uporablja težkoraztopljivi kajnit, za lahko zemljo pa 40 odstot. kalijeva sora,

dvoirišče avtomobil. Pes čuvaj je besnel, kokoši so v znorelem strahu bežale pred tutajočim in drdrajočim vsiljivcem in hlapcu Štefanu je od samega začudenja padla pipa iz ust, kar se mu, je pravil, še nikdar v življenju ni zgodilo.

Pa avtomobil je utihnil in iz njega je stopil eleganten, črnooblečen gospod. V roki je nosil torbico.

Za trenutek je postal. Smehlja se, pa z zanimanjem je gledal po dvorišču, prijazno mignil besnemu čuvaju, pokimal Štefanu, zamrmral: «Kdo bi si mislil!» in stopil v vežo.

Lenka mu je prišla naproti.

«Ali sem prav prišel k gospe Lenki Brglez?»

«Prosim!»

«Gospod soprog je doma, seve?»

«Da! Ali vas naj naznamim?»

«Ne ne! Majhno iznenadenje! Pokazite mi prosim njegovo sobo!»

Aleš je delal v sobi, ki je ležala na vrt. Ropota ni slišal. Njegove misli so bile v drugem svetu in njegovi čuti so odmrli vsemu, kar ga je obdajalo.

Tudi trkanja ni čul. Šele ko so se odprla vrata, se je zamišljen in raztresen obrnil.

Postaran gospod je stal pred njim. Izbrano je bil oblečen, sivo gladko prstriženo brado je imel in plečast je bil. Zlat ščipalnik mu je sedel na nosu in skozi njega je gledalo dvoje bistrh oči, presunljivo pa obenem prijazno, skoraj dobrotno. Njegov obraz je bil oduševljen, duhovit. Pod kratkimi brkami so se smehljala zgovorna, izrazita usta.

Z dovršeno vljudnostjo je pozdravil. Njegove umerjene, samozavestne kretnje so pričale, da prihaja iz kroga, kjer sta izobražen okus in fino obnašanje doma.

«Oprostite da vas motim!» je dejal, ko se Aleš še

vedno ni genil. «Moje ime je Franc Meier. Založnik sem. Poznam vas iz vaših del in prišel sem — kupovati!»

Aleš je nezaupno gledal tujca. Ni bila navada, da bi založniki hodili k pisateljem —

«Me veseli», je dejal. «Pa — ne zamerite, vaše cenjeno ime mi je čisto neznano. Poznam vse tukajšnje založnike, ampak Meier — Franc Meier —? Ne vem —!»

«Razumljivo!» se je smehljajal tujec. «Šele pred kratkim sem začel. Malo pridete v mesto!»

«Tisto je res. — Pa sedite prosim!»

Tujec je odložil torbico in klobuk ter prisedel.

«Pišete novo delo, kajne?» je pokazal na papirje, ki so ležali po pisalni mizi.

«Da. Pa je že objubljeno.»

«Škoda! Nujno bi potreboval — Pa taki mojstri imajo že tri dela zasnovana v glavi, ko eno izdelujejo! Pogodiva se za prihodnje!»

«Ne gre tako naglo! Delam počasi. Pridejo dnevi in tedni, ko sem čisto suh.»

«Ne verjamem! — Poznal sem na primer pisatelja, — saj je tudi vam znano ime Aleš Blaž, kajne? Mož je bil silno plodovit in je pisal, da tako rečem, tri povesti obenem. In vi, gospod H. B. — Hinko Brglez, kajne? — vi ste, pravim, v vsem podobni Alešu Blažu. v besedah in v slogu, v izpeljavi dejanja, v snovanju načrtov — Druga izdaja Aleša Blaža —! Zato sklepam, da tudi tako naglo delate kakor on. — Kar obljubite mi!»

Aleš si ni upal pogledati tujcu v obraz, pa čutil je, da ga njegove bistrs oči opazujejo —

Sum se mu je vzbudil. Tale človek ni bil tisto, za kar se je izdajal —! Tako ne prihajajo založniki! In Aleša Blaža je omenjal —! Našel je sličnost med njim in med pisateljem H. B. —!

Ali so mu na sledu —? Policija je imela razlogov

dovolj, da bi ga zasledovala —! Pod napačnim imenom je živel! Kaj če je bil tale elegantni neznanec tajni policist?

Nastal je hipen molk. Aleš je krčevito zbiral misli za primeren odgovor. Končno je dejal:

«Seveda poznam Blaža! Kako bi ga ne! Vsak pisatelj, posebno pa še začetnik, ga mora poznati. Priznam tudi, da je moj vzor. Zato sva si morebiti nekoliko podobna —. To ni nič čudnega!»

«Seveda ne!» se je prizanesljivo smehljajal neznanec. «Ah — Aleš Blaž! Škoda da je umrl! Jaz ga obožavam, veste. Kupil sem celo nekatere njegove rokopise. Tule na primer — segel je v torbico — imam par listov njegovega romana «Zora». Slučajno sem je vzel seboj, ker sem zaradi njega imel opravka pri kraljevski akademiji. Poglejte!»

Ni mu bilo treba mnogo gledati. Poznal je oddaleč svojo pisavo.

Malomarno je zamahnil z roko.

«Videl sem dovolj njegovih rokopisov! V tujini, kjer je posebno rad delal.»

«Ni mogoče —? Torej ste bili z njim skupaj? — Ampak pogledajte, ali ni to čuden slučaj —? Saj ste tole vi pisali, pravkar sedajle ko sem vstopil?» Pokazal je na nedovršeni rokopis, ki je ležal pred Alešem. «Da —? Da! — Čuden slučaj, kajne? Ista pisava, popolnoma enaka! Ne samo v mislih in v slogu in v besedah, celo v pisavi sta si enaka —! Saj pravim, druga izdaja Aleša Blaža —!»

Aleš je bil ujet —

Njegova zadrega je bila tolika, da je vobče ni prikrival. Z negotovim glasom je pravil:

(Dalje prihodnjič.)